

BARBARA DEBUSSCHERE
Journalist

standpunt

Al twintig jaar gebuisd

Soms sleep je een probleem waarvan je zelf geen acute last hebt al zo lang mee dat de animo om er nu ook echt eens iets aan te doen verdamppt. Voor de Vlaamse overheid is het lerarentekort een pijnlijk voorbeeld. Al minstens twee decennia heet dat terecht 'nijpend'. Tevergeefs gingen al honderden 'alarmbellen' af.

Verbazend is het dan ook niet dat dit ondertussen in de praktijk uitmond in wanhoop. Andere termen zijn er niet voor de schooldirecteur die zich genoodzaakt ziet om ouders op te roepen in te vallen voor de klas. Of voor de turnleraar die Nederlands moet geven. Voor de gepensioneerden die moeten worden opgetrommeld.

En zoals dat gaat met problemen die jaren onopgelost blijven, is ook het lerarentekort steeds nijpender. De laatste vijf jaar is het verdubbeld. En ook in de toekomst heeft Vlaanderen elk jaar opnieuw zo'n 6.000 leerkrachten tekort omdat vier evoluties samenkomen: meer leerlingen, meer leerkrachten met pensioen, minder nieuwe leerkrachten en een kwart tot de helft starters die binnen de eerste vijf jaar stoppen.

Nochtans zijn er genoeg mensen die vinden dat kennis doorgeven aan de volgende generaties een van de meest zinvolle beroepen te wereld is. Zeker nu die wereld steeds ingewikkelder wordt. En het is hoopgevend dat recent bleek hoe nu wel meer werkzoekenden en studenten voor een lerarenopleiding kiezen.

De recepten voor het lerarentekort zijn al even lang bekend als het probleem. Vraag is of deze Vlaamse regering wél slaagt

Maar die aantallen zinken in het niets bij het enorme tekort. Een gat van dit formaat krijgt je alleen gedicht met een grondige totaalaanpak. De opleidingen én de werkomstandigheden moeten aantrekkelijker. Ook moet de blokkade weggewerkt worden die 'zij-instromers' tegen-

houdt, namelijk dat zij loonverlies lijden omdat ze hun anciënniteit niet kunnen meenemen.

Die recepten zijn al even lang bekend als het probleem. Het is dan ook de vraag of de huidige Vlaamse regering wel slaagt waar de voorgangers buisden. Een deel van die verantwoordelijkheid ligt ook bij vakbonden, die mee overleggen over het 'loopbaanpact' dat de werkomstandigheden aantrekkelijker moet maken. Dat die onderhandeling al acht jaar aansleept, is weinig hoopgevend. Ondertussen wordt het tekort met de dag groter.

Om eindelijk wel te slagen, zullen deze leerlingen beter moeten inzien dat dit een situatie is waarin kwaliteit wel degelijk afhangt van kwantiteit. Ze kunnen ook op educatieve schoolreis naar Nederland, dat het lerarentekort net iets langer meesleurt. Sommige scholen hebben er nu noodgedwongen een vierdagenweek. Anderen proberen leerkrachten te lokken met auto's. Dat klinkt grappig maar is dramatisch. Buisen op het vak 'voldoende leerkrachten', betekent op den duur dat je de samenleving in de steek laat.

Wat speelt er in het hoofd van verzamelaars en makers van misbruikbeelden?

De laptop vol kinderporno is niet per se van een pedofiel

Vandaag staan vijf mannen terecht voor wat de grootste Belgische zaak in kinderporno ooit wordt genoemd. De verdachten bestelden, maakten en verspreidden jarenlang misbruikbeelden. Maar hoe komt iemand erbij om zo iets te doen?

FEMKE VAN GARDEREN

Negen miljoen. Dat huiveringwekkend aantal filmpjes en foto's met kinderporno vonden rechercheurs bij vijf mannen die vandaag voor de correctionele rechtbank van Dendermonde verschijnen. Het gaat om reeksen die ze tussen 2004 en 2017 met elkaar uitwisselden, maar ook bij anderen in het binnen- en buitenland bestelden. Het clubje creëerde ook zelf nieuw materiaal.

"Je denkt dat je in 25 jaar alles hebt gezien", zei Heidi De Pauw, CEO van Child Focus, dat zich burgerlijke partij heeft gesteld in de zaak, eerder deze week. Ook advocaten als Kris Luyckx spraken over "het grootste dossier ooit".

De zaak is dus uitzonderlijk. Maar dat is kinderporno kijken niet. Er lopen bij de federale politie steeds meer tips binnen over online beeldmateriaal. Vorig jaar werden zo 15.000 meldingen gedaan. Daarnaast bestaat er een groot *dark number*, zegt criminologe Minne De Boeck van Universitair Forensisch Centrum in Antwerpen. "We denken dat er zeker 30.000 Belgen op zoek zijn naar kindermisbruikbeelden."

Stel je bij die duizenden kinderpornokijkers geen vieze, gemarginaliseerde mannetjes voor, verstoep op een zolderkamer. Het kunnen ook leuke vrienden, grappige collega's of hulpvaardige buurmannen zijn. Of zoals in Dendermonde: een leraar, manager of magazijnier. Gewoon, met een gezin.

Bij I.T.E.R., een centrum voor preventie en behandeling van seksueel misbruik, zeggen ze dat er niet zo iets bestaat als dé kinderpornokijker. Ze zien mensen in alle leeftijden, met uiteenlopende jobs en diverse hobby's. Het meest behandelen ze wel kijkers van het mannelijke geslacht. Want niet wil zeggen dat vrouwen nooit zoektermen als 'child' of 'teen' ingeven op een pornosite. "Maar we ko-

men ze minder vaak tegen", klinkt het.

Iemand die naar kinderporno kijkt? Dat moet wel een pedofiel zijn, oordelen mensen nogal snel. Onterecht. "We moeten stoppen om het woord pedofiel als synoniem van kindermisbruiker te gebruiken", zegt James Cantor aan de telefoon. De Amerikaanse klinisch psycholoog, verbonden aan de Universiteit van Toronto, doet als een van de weinigen aan hersenonderzoek bij pedofielen.

De realiteit is volgens hem dat mensen die kinderen misbruiken zich slechts in een minderheid van de gevallen seksueel aangetrokken voelen tot minderjarigen. In naar schatting tweederde van het zogenaamde *hands-on*-misbruik zijn die misbruikers geen pedofiel. Er spelen dan andere motieven. Kinderen zijn voor deze mensen bijvoorbeeld een makkelijk slachtoffer om agressief tegen te zijn of een surrogaat voor een man of vrouw naar wie ze verlangen maar die er niet is. Er zijn geen duidelijke cijfers voorhanden over hoeveel pedofielen naar kinderporno kijken.

De ervaring van Kris Vanhoeck, coördinator bij I.T.E.R., leert dat ze een minderheid vormen van de kinderpornokijkers die ze begeleiden. Hij ziet best veel mensen die vanuit een nieuwsgierigheid, een drang naar nieuwe prikkels, met dit soort beelden in aanraking komen. "Zij voelen zich niet pedofiel en schrikken ook als ze merken dat ze toch opgewonden raken door naakte of halfnaakte kinderen te zien." Je mag opwinding niet te eng zien. Vanhoeck heeft het over een mengelmoes van gevoelens "die verder reikt dan alleen het seksuele".

'Een deel ontwikkelt in de adolescentie een pedofiele problematiek, maar anderen krijgen pas op latere leeftijd zulke gevoelens, net door blootstelling aan beelden'

KRIS VANHOECK
I.T.E.R. (CENTRUM VOOR PREVENTIE EN BEHANDELING)

De kick om iets in het verborgene te doen, de schrik om betrappt te worden, om iets te doen dat niet mag, kan mensen ook in zo'n roes brengen, zegt hij.

Naast 'nieuwsgierigen' onderscheiden ze bij I.T.E.R. ook 'verzamelaars'. Oftewel de mensen die duizenden documenten aan kinderpornografisch materiaal downloaden en vervolgens over allerhande mapjes verdelen. "Het gaat hen niet zozeer om het kijken, maar over het sparen. Dit zijn mensen die evengoed alles bijhouden wat met de Tweede Wereldoorlog te maken heeft."

Vanhoeck raakt ook een gevoelige snaar, als hij wél over kinderpornokijkers met pedofiele gevoelens praat. Veel mensen zeggen dat zo'n gevoelens aangeboren zijn, maar dat gelooft de man zelf niet helemaal. Hij denkt dat het maar bij een minderheid van de pedofielen zo is. "Je hebt een groep die in de adolescentie een pedofiele problematiek ontwikkelt, maar er is ook een die gaandeweg en pas op latere leeftijd zulke gevoelens krijgt, net door blootstelling aan zulke beelden." Wat niet wil zeggen dat ze die laatste groep dan plots van de ene dag op de andere exclusief op minderjarigen valt. "Maar het komt erbij."

In tegenstelling tot Vanhoeck is Cantor wel overtuigd dat 'een leeftijdsgebonden geaardheid' start in de hersenen en dus louter een biologische oorsprong heeft. Cantor: "Het is niet dat ik geen andere theorieën wil geloven, maar wel dat goed onderbouwd wetenschappelijk onderzoek voor dit soort uitspraken ontbreekt."

PRIMITIEVER DENKEN

'Niemand gaat dit ontdekken', 'Ik kijk alleen naar lachende meisjes', 'Deze beelden circuleren toch al lang'... Kinderpornokijkers weten heel goed dat ze iets doen wat niet hoort, en strafbaar is. Maar het zijn dit soort gedachten waarmee ze dat gedrag sussen. Zo kunnen ze de ochtend nadien gewoon in de spiegel kijken en denken 'ik ben geen slecht mens', vertelt Jules Mulder.

De Nederlander, die meer dan 30 jaar in de forensische psychiatrie werkte, schreef recent *Pedofielen en misbruikplegers: voorkeur, gedrag en pre-*

RTBF-baas moet teveel aan loon terugbetalen

Jean-Paul Philippot, de administrateur-generaal van de RTBF, moet een deel van het loon dat hij tussen 2014 en 2018 kreeg, terugbetalen. Dat heeft de Franse gemeenschapsregering beslist. Het loon van de RTBF-baas is geplafonneerd, maar toch kreeg hij meer uitbetaald. **In totaal zal hij ongeveer 60.000 euro moeten terugbetalen.** In december raakte bekend dat Philippot in 2018 zo'n 375.000 euro uitbetaald kreeg. Dat is zowat 50.000 euro meer dan vermeld stond in het jaarverslag van de Franstalige openbare omroep. De Franse gemeenschapsregering liet de zaak doorlichten. (BELGA)

ons kent ons

